

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dăru la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poștă în lăuntrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic și literar.

Orice înscris, se plătesc pe serie s'eu linia, cu litere merunde garmondu, la primă publicare câte 7 cr., la adouă și a trei câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public. Prenumeratiunile se pot face în modulu celui mai ușor prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptul la Redacțiunea Diariului Observatoriului în Sibiu.

Nr. 7.

Sibiu, 24/5 Februarie 1879.

Anul II.

Gimnaziile, academii de drept, universități.

I. Publicul modest al noastre presei românești din Transilvania și Ungaria fu datat să se ocupe până în zilele acestea mai mult numai cu afaceri de a le școlilor elementare și primare, uneori și cu ale gimnaziilor, dară foarte rar cu academiile de drept și cu universitățile. Ce e drept, până acum era și lucru delicat să trage în discuție institute superioare de învățământ, afara numai, dacă cineva s'ar fi decis să se luă de peptu cu carturarii cei mari. Suntem siguri, că mai alesu că de șapte ani încôce mulți dintre lectori au avut ocazii de a suspină și a dice: „Vai de zilele bietilor parinti și vai de viitoriul aceluor tineri, cari învătă la cutare universitate“. — Asia dară se nu se téma lecturii cei prea cufundati în grijile vieții, că le vomu ținea aci nu știu ce prelegeri științifice, lungi pe câte unu semestru întregu, ci discuțiunea noastră are de scopu în lini'a prima interesulu parintilor și viitoriul tinerilor căți mergu la facultati de știință înalte, precum se va vedea îndata.

Dară ce s'a întemplat? Éca ce. De câteva ani încôce se audia mereu vorba în cercurile competente ungurești, că gimnaziile sunt rele, academiile de drept nu sunt bune; éra în cătu pentru universitatea din B.-Pesta, aceea nici-odata nu s'a bucuratu de vreun renume mare; în fine de teneric'a universitate din Clusiu ômeniloru nici nu le prea place se vorbésca. — După atâtea mustraturi și vaierari audite în contra instructiunii secundare (gimnaziale) și superioare, dn. Aug. Trefort ministrulu instructiunii publice se vediu necesitată a convocă asia disce enquête, adeca doue comisiuni compuse nu numai din profesori, ci și din alți barbati competenti, cari stau la înaltimea științelor moderne. Gubernulu cunoscuse de înainte cu câteva ani, că din tôte facultati, cea de drept preste totu în țiera este cea mai reu organizată și ducătoră mai greu la scopu; de aceea ministerulu s'a încercatu înca pe la a. 1874 se introduca unele reforme, pe calea ordonantieloru; acelea experimente înse iau esitu foarte reu, precum se vede acum după 5 ani. Asia dară prim'a comisiune convocată în zilele trecute avu a se ocupa cu caus'a academiilor de drepturi, éra a dou'a cu a gimnaziilor.

Totu acea ordine avemu se ținemu și noi la loculu acesta; și asia vomu reproduce aci mai antai informatiunile venite despre academiile, cu atātu mai virtosu, că membrii comisiunii avendu a se ocupa de acésta, natur'a cestiunei 'ia înpinsu și ôre-si-cum sedusu, că se traga în discușiune și pe celelalte facultati, adeca universitatea întregă.

Resultatele cercetării sunt în adevéru triste; ele merita se fia cunoscute mai alesu de cătra parinti, de tutori și patroni ai tenerimei, căți se simtu îndemnati a'si trimite pe fiii sau clientii loru la cursuri superioare de știință. De altumentrea, și cele doue universitati din Bucuresci și Iasi potu se invetie dela Ungaria, cum nu trebuie se fia organizate facultati de știință și anume cursurile juridice.

Comisiunea (enquête) ungureșca, convocată de cătra ministru află la facultatea juridică între alte defecte, următoriele mai mari: Incarcerarea fóra exemplu a tenerimei cu multime de obiecte și cu examene de doue categorii asia, că junimei nu'i remane timpu de a mai citi și alte carti afóra de compendie profesoriloru, nici a se mai perfecționa în alta direcțiune; distincțiunea între colegii sau obiecte principale, obligatorice, și între altele numai facultative, accessorie, dară impartirea loru foarte rea, că-ci s'au pusu între obligatorice din cele mai pucinu necesare și între facultative unele foarte trebuințose; asia de es. Dreptulu romanu, care este fundamentulu și nutritoriulu totoruru legislațiilor europene, în Ungaria este tractatu în modu cu totul vitregu, și de aici dice „P. Lloyd“ că se pôte esplica grós'a ignorantia a juristiloru ungurești. Mai încolo, infintierea de cathedre paralele pentru câteva studii, cu taxe sau bani de colegiu, adevérata specula de bani pentru profesori, care se mai ține înca numai pe la universitati germane, că heredită din evulu mediu, adevérata batjocura pentru secolulu nostru. Nu numai asia numiti profesori extraordinari, privati, asistenti și cine scie cum le mai dicu pe aiera, iau didactru câte 1 fl. și mai multu de prelegere, ci iau și profesorii publici ordinari, platiti dela statu cu câte 3—4 mii fl. pe anu și cu dreptu de pensiué asia, că anume la facultatea de drept, unde se inbuldiesce tenerimea din Ungaria, se afla profesori cari mai au și din didactru venituri de câte 3—4 mii. La universitatea din B.-Pesta sunt

câteva catedre paralele, adeca câte cu doi profesori pentru aceleasi studii și anume pentru cele mai importante. Se dice că acelea catedre paralele au de scopu nu numai că se coprinda pe toti studentii cari asculta aceleasi discipline, ci că se destepse și rivalitate (emulatiune) între profesori, spre a'si perfecționa studiulu, specialitatea pe care o professédia, a se folosí de ideile mai noue și a înaintă cu ele. S'au aflatu înse, că mai mulți profesori propunu studiile loru totu numai după compendie compuse sau compilate înainte cu 15 sau 20 de ani. De alta parte, catedrele paralele aducú fórté desu în strimțóre pungile parintiloru, éta cum. Comisiunile examinatorice se compunu în a loru majoritate totudeauna din profesori. Până a nu ajunge la rigorose, studentii dela facultatea de drept au se puna câte doue examene din discipline speciale, după aceea examenu de statu, și numai aceia sunt admisi la rigorose și la doctoratu, cari au trecut bine prin cele trei. Fóra acelea gradatiuni nu potu înaintă în viața publică, nu se potu face nici advocati. Că se nu cada la examene, bietii tineri se înscriu în drept'a și în stang'a la toti profesorii cu catedre paralele, și platescu didactru de câte 40—50 fl. pe anu. Acei studenți se înscriu pentru acelasu studiu la câte doi profesori numai de frica, fiindu-că nu potu sci, cari dintre profesori voru fi membrii comisiunii examinatorice în cutare semestru, și asia cauta se castige de timpuriu grati'a tuturor. Nu noi le dicemu acestea, ci le-a disu între alții veteraniulu Csengery, membru alu academiilor, în șiedinti'a publică a comisiunii, éra ministrulu Trefort în locu de a negá, dete numai din capu. Despre abuzurile acestea se vorbí multu, éra „P. Lloyd“ le resumă împreuna cu alte abuzuri și neregularitati în trei articlii critici. Totu cu acea ocaziune isi luara și celelalte facultati, anume cea filosofică și cea de medicina, câteva lectiuni aspre, dară bine meritate dela comisiune.

(Va urmá.)

Transilvania.

Sibiu. (Proiectulu de esterminare a școlilor românești și a limbii românești.) Press'a româneșca din Transilvania ilu discută fórté pucinu până acum, și aci nu facemu

Foisor'a „Observatoriului“.

Romeo și Julieta.

De Luigi da Porto.

Traducere de: Fr. Damé.

(Urmare.)

— Pentru ce me faci se suferu astufelu, disce elu; nu 'ti e mila de mine, care remanu pe drumu pe o asemenea nópte?...

— Vai, respunse ea, potu se'ti spunu altu ceva de cătu ca se te retragi?...

— Da, poti se'mi spuni se intru în camer'a d-tale, unde vomu potea vorbi mai de aproape.

— Romeo, respunse frumós'a copila, te iubescu cătu se pôte iubi, si'ti dau mai multu chiaru de catu imi permite onóra mea. Déru, déca credi acum ca poti obtiené dela iubirea mea mai multu de catu unu logodnicu, oh! te înceli, zadarnice ar fi încercarile tale. Nu; nu voiescu că se'ti espuni mai multu tempu viéti'a venindu în fia-care séra suptu acestu balconu... Ié-me de socia și voiu fi a ta. Te voiu urmă pretutindeni, fara alta dorintă de catu a fi supusa la vointiele tale...

— A te luă de socia, este singur'a mea dorintă; se se implinésca déru cătu se pôte mai curendu.

— Curendu, respunse copila, înainte confesorelui meu, fratele Laurent dela Sant-Franciscu...

— Cum, disce Romeo, fratele Laurent este acela care posedé secretulu înimei tale?

— Chiaru elu... Si dorescu că cununi'a noastră se se faca de densulu.

Proiectele tineriloru fura iute otarite și se despartira.

II.

Fratele Laurent era calugaru și apartinea ordinei „Observantiei“. Éra unu mare filosofu, care practicá științele naturale și magice. Ar fi fostu cu greu de a află în lume o amicitia mai perfecta de catu aceea care ilu legá cu Romeo. Calugarulu, care de si avea grijă le a pastrá opiniunea vulgului, nu voia se se lipsésca

de tôte placerile, luase de confidenti cati-va gentilomi, între cari era și Romeo, pe care ilu lasase se petrunda mai în fundulu înimei lui. Romeo la rendulu seu, îi destainu secretele sale cele mai scumpe. I spuse cătu de multu doriá pe Julieta, și otarirea ce luasera amendou de a se casatori. Calugarulu trebuia se fia singurulu martoru; mai tardiu se voru rugá de Antonio pentru a dobandi învoirea sa.

Fratele Laurent primi rugaciunea lui Romeo. Éra sicuru ca va reusi, ceea ce i ar face onóre înainte ducelui Veronei și persónelor care doreau se vedea ambele familii înpacate.

Éra în postulu Pascelor; Julieta se prefacú ca voiesce se se spovedésca și se duse la monastirea Sant-Franciscu. Calugarulu o asteptá cu Romeo; deschise o pórtă de feru, care îi despartia de copila.

— Fét'a mea, i disce elu, imi pare bine ca te vedu; înse me vei încantá, marturisindu'mi ca voiesci se iai pe Romeo de sotiu...

— Nu dorescu nimicu mai multu, respunse ea, de catu se fiu a lui într'unu modu legitimu. Numai pentru acésta am venit aici.

Índata, în fati'a fratelui Laurent, care declara ca primesce totulu că spovedire, Romeo luá pe frumós'a Julieta în casatoria. Noui sóci isi promisera de a se revedea în nóptea viitoare. Calugarulu, după ce puse la locu gril'a, spovedi pe cele-lalte femei care asteptau.

Índata după casatoria, tinerii se bucurara mai multe nopti de amorulu loru. Asteptau că timpulu se le dea unu midiolocu de a dobandi învoirea tatalui Julietei. Vai! Sórtea, înamica fericiei ômeniloru, destepse de odata ur'a ce dormea în ânima Capuletiloru și a Montechiloru și certele reincepura între ambele familii. Lucrurile mergeau din reu în mai reu, de ôrece nici una din ambele parti nu voia se cedeze, și într'o di se atacara în Corso. Romeo, gandidu-se la nevast'a sa, se padia de a lovi pe vr'una din rudele ei. Înse înamicii sei cadeau împrejurulu lui și Montechii erau se fia goniti cu rusine din strade. Ranitu de mania, Romeo se rapedi spre Thebaldu Capuletti, celu mai înspaiman-

tatoru dintre adversarii sei, și cu o singura lovitura ilu culeá mortu la pamentu și puse lesne pe góna pe coilalti, care se temeau de sórtea sociului loru. Înse omorulu nu potea se remaie ascunsu; ducele primi plange-rea Capuletiloru, care acusau pe Romeo. Tenerulu Montechi fu gonitu din Verona pentru totu-déuna.

Ce factu Julieta candu află acésta scire? Aceia care iubescu voru ghici!... Intristarea ei era cu atatu mai adanca și mai cruda, cu catu n'o potea împartasi nimenui.

Catu pentru Romeo, nu regretá din Verona de catu pe tener'a sa socia și, cu totu pericolulu, nu voi se parasésca orasiulu fara a o vedé... Înse nu o potea vedé la densa acasa... Fratele Laurent era acolo!... Prin unu servitoru alu lui Antonio, care'i era devotatu, Romeo vesti pe Julieta ca o ascéptă la monastire. Acolo, amendou plansera multu tempu nenorocirea loru.

— Ce o se facu fara tine, dicea Julieta? Nu mai potu trai. Lasa-me se te urmezu ori unde te vei duce. Voiu taiá lungele-mi plete și voiu trece de servitoriulu teu. Cine te-ar potea servi mai bine decatu mine?

— Nu, scumpulu meu odoru, respundea Romeo. Faca D-dieu cá, déca va trebui se vii cu mine, se nu vii decatu ca socia și dômnă. Déru lucrurile nu potu remané astu-felu; familiile noastre se voru împacă și ducele me va iertá. Rемаi cate-va zile despartita de mine, de corpulu meu celu pucinu; pentru ca sufletulu meu nu va parasi pe alu teu. Déca sperantiele mele voru fi încelate, atunci vomu cautá unu midiolocu cá se ne într'unimu și vomu trai împreuna.

Amendou socii se parassira astu-felu după mii de sarutari. Julieta rogá pe Romeo se remaie catu se pôte mai aproape de Verona. O asigurá cu vorbe dulci și se smulse din bratiile ei. Mai remase înca cate-va zile ascunsu în monastire, de unde pleca în fine la Mantua. Unu servitoru alu Julietei trebuia se țiena pe fratele Laurent în curentu cu totu ce se petrecea în cas'a ei. Romeo recomandase calugarulu se bage de séma la tôte dorintiele socii sale; astufelu trebuia se obtie restulu resplátirei ce i se promise.

(Va urmá.)

esceptiune nici cu acestu organu alu nostru de publicitate, ba ni se pare că în această chestiune de viață și moarte tocma noi amu remasu înapoi a celorlalți colegi ai noștri. Dara voindu se damu prioritatea celor mai bețrani decât noi, o patiramu cum amu și meritatu, căci acuma ne vinu muștrari dela tineri și bețrani. Ci noi suntemu dedati cu de acestea din alte timpuri, că brósca cu grindin'a. Se pare inse că tacerea pressei romanesce indemnă pe natiunea noastră, că seși manifeste amaratiunea sufletesca în alta directiune. Din regiuni diverse de ale Transilvaniei, că și din Banatu și din alte comitate ale Ungariei, avemu sciri positive, că cleru și poporu de confessiunea gr. res. intréba pe arhierii și pe consistórie se le spuna, că ce valóre are statutulu organicu facia cu proiectulu de lege, alu carui scopu invederatu este esterminearea totale a limbei și nationalitatii nóstre. În acelasiu timp preotimea gr. catholica și tóta inteligenti'a căta tîne de provinci'a mitropoliei de Alb'a-Iuli'a, adresandu-se în memorande și proteste cătra capii dieceselor, că ce întielesu mai au bullele pontificelui romanu și diplomele imperatului Franciscu Iosifu, în poterea carora s'au infintiatu mitropoli'a greco-catholica de Alb'a-Iuli'a cu trei episcopii și anume doue fundate din nou, cu titlu și caracteru fôrte bine respicatu, de nationali romanesce, Nationis romanae et lingvae romanae. Care ministru va cutedia se tréca cu vederea acelea mari acte de statu si se supuna monarchului unu proiectu de lege diametralu oppusu acelora, spre a'lu dá în desbaterea dietei? Asia intréba preotimea greco-catholica din tóte diecesele și inca cu dreptu atátu mai mare, cu cătu din dilele mitropolitulu Teofilu, de pre timpulu imperatului Leopoldu până în anii 1850—1856 de câte-ori curtea Vienei a insistatu cu tóte midiolócele la natiunea romanésca, că se adópte uniunea cu Rom'a în cele patru puncte dogmatice, totu-deauna li s'a disu și scrisu în mii de variatiuni: Numai unindu-ve cu Rom'a și numai adoptandu credinti'a la care tîne și cas'a imperiale, ve poteti asigurá individualitatea vóstra nationale, a ve cultivá limb'a vóstra, a ve castigá drepturi politice nationali, a sparge prin conspiratiunea vechia a celor trei natiuni politice ardelene, a intrá în comuniune mai apropiata cu popórale neolatine și preste totu cu civilisatiunea. Nici-odata Vien'a nu a disu parintiloru noștri: Faceti-ve unguri, pentru că se ve castigati drepturi politice, ci a disu totudeauna și la tóte ocasiunile: Faceti-ve catholici, pentru că se scapati de tirani'a calviniloru și se remaneti romani sub scutul acerei cu doue doue capete. Acea propaganda vechia și noua, stá scrisa cu litere luminóse, nu numai în istori'a nóstra și în sute de documente, ci și sapate afundu în mintile și ámelele generatiuniloru moderne. Clerulu și poporulu greco-catholicu romanescu este de firm'a convictiune, că nu va exista niciodata potere omenésca, care se fia în stare de a le smulge din pepturile nóstre. Totu asia, clerulu și poporulu romanescu greco-resaritenu, pre langa ce tîne cu tóte braçiale la statutulu seu organicu, inarticulatu și în legi, prin care i se asigura în modu solemn viația nationale romanésca în biserică, scóla și cu atátu mai virtosu în familia, este totu-odata nutritu de credința tare, că ceea ce intenta proiectulu fatale, este unu anachronismu, contra caruia Europ'a intréga isi va da veridictulu seu. Prin urmare, oper'a cea mare a mitropolitulu Andreiu, prin care s'au adausu totu-odata cu unu ramu de stejaru mai multu la cunun'a de gloria a imperatului și regelui Franciscu Iosifu, va fi și va remanea pentru totudeauna în poterea și vigórea sa nealterata, nestramutata, firma și solida, că pétr'a din capulu ánghiului. Orcane și valuri voru mai lovi cu tóta furi'a loru asupr'a institutiuniloru nóstre, se voru sforma inse tóte și voru disparea fóra urma și fóra a clatiná intru nimicu temelile milenarie aruncate de aprópe 1800 de ani, probate prin mii de pericole, remase inse neclatite, pentru-cá generatiunile se póta edifica pre ele locuintie sigure, în faci'a carora chiaru și poterile iadului se dispara, precum dispare cer'a de faci'a focului.

Acésta este pe scurtu esenti'a informatiuniloru venite noue până în momentele de facia. Intre acestea inpregiurari situatiunea în care au ajunsu archipastorii cu consistóriile densiloru, este fôrte clara, și respunderea ce cade pe umerii loru facia cu diecesanii fia-caruia, nu mai are trebuința de nici-unu comentariu.

Europ'a garantá popóraloru din peninsul'a Balcaniloru scóle nationali, biserici nationali, viația nationale; proiectulu ministeriale din Ungari'a pune securea la tulpin'a celor de aici.

Republic'a Franciei.

Parisu. (Revolutiune muta și nesangerósa.) Au dreptate toti căti numescu marele evenimentu din 31 Ianuaru a. c. revolutiune muta, în care s'au resturnatu, nu atátu persóne dintru înaltimea positiunii lor, cătu mai virtosu principie și doctrine care dominasera cu mii'a de ani în Franci'a, domina și astadi în mai multe parti ale lumii. Tóte popórale și chiaru toti domitorii Europei cauta astadi că și mai înainte, cătra Franci'a, mai virtosu pentru-cá se vedea, ce desvoltare ulterióra voru luá institutiunile republicane, și daca ele promitu sau nu, stabilitate și totuodata pace și fericire.

Comitele M. E. P. M. Mac-Mahon, marsialu și duce de Magenta, presedente alu republicei, în nóptea din 30 spre 31 Ianuaru plecandu dela Parisu din palatulu Eliseu și mergendu la Versali'a, unde se tînu adunarile camerelor legislative, mai antaiu tînu camu 1 óra consiliu cu ministrii, dupa aceea isi trimise cătra presedentii camerelor dimissiunea sa în scrisu, inse motivata, în termini fôrte cuviintiosi și demni, și asia dupace functionase 6 ani cá presedente și capu alu republicei, se retrase în viați'a privata, mai înainte de a împliní periodulu de síepte ani, pre căti fusese alesu. În aceeași di dupa amiédi se aduna congresulu statului, adeca Camer'a deputatiloru și a senatului împreunate într'unu singuru corpu pentru acésta ocasiune mare, și — precum vediuramu în Nr. tr., alese de presedente sau capu alu statului totu pe 7 ani, pe renumitulu advocatu și politicu J. Grévy, omu în etate de 66 de ani, fostu până acumu presedente alu camerei deputatiloru. Conformu legiloru mai noue ale Franciei, la ocasiunea unei alegeri de asia mare inportantia, nu este permisu a se face nici o desbatere publica, nici a se dá ocasiune de vorbe late și conflicte vetamatórie, ci are se mérga fia-care senatoru și deputatu în tóta linistea la urna, seși dea votulu în libertate perfecta pentru cine va voi. Exactu asia decurse alegerea dlui Grévy si prin urmare punerea lui prin alesii natiunei alaturea cu monarchii lumii, de si numai pe 7 ani. Numerulu membriloru congresului alegatoriu trece preste 830, dara au participatu numai 670, dela carii Grévy castigá 563 de voturi. Asia dara nici oratiuni larmóse, nici mesuri politienesce cá la nu sciu ce periculu, nu esirea óstei în batalióne și regimente, cu artileria impunetória, nu lupte pe baricade cá mai de multe ori în gloriosulu, dara tristulu trecutulu alu Franciei, nu nici-o singura puscatura, cí, tóte au decursu cu ordine și liniste de modellu. Éta revolutiune muta.

Dara pentruce se se numésca revolutiune simpl'a retragere a presedentelui republicei? Acestu nume de revolutiune datu evenimentulu din 31 Ianuaru este justificatu prin antecedentiele sale, la care trebuie se revenimu, spre a pricepe situatiunea actuala.

Dupa caderea în captivitate alui Napoleon III la Sedanu în Septembrie 1870 și dupa sugrumarea teribilei revolutiuni comunistice din 1871, maioritatile de atunci au proclamatu ce e dreptu, republic'a, nici-decumu inse din convictiune, că aceea ar fi form'a cea mai buna de regimu, ci numai de nevoia, că partidele nu s'au potutu intruní asupra vreunui candidat, cá se'lu aléga sau de rege, sau de imperatu și asia se restaure din nou form'a monarchica. De famili'a Bonaparte nu mai potea se fia vorba, căci ea se compromisese și rushnase fôrte reu. Cele doue familii vechi, Burbonii și Orleanistii nu se invoái ei între sinesi. Asia fu proclamata republic'a conservativa, care semnifica, că institutiunile monarchice și legile se remaneatínse și unu presedente în persón'a renumitului Adolff Thiers, care pe atunci era cá de 74 de ani, se indeplinésca afacerile unu monarchu óresicumu în modu provisoriu, până candu se va restaura érași unu tron. Thiers inse declará preste pucinu, că elu, de si mai înainte monarchistu din convictiune, în epoc'a de facia inse nu vede, celu pucinu pentru Franci'a, alta forma possibile de regimu, decâtu numai republic'a democratica moderata. Atunci partidele monarchice, din care apucase a se compune și ministeriulu, vedindu că Thiers nu vrea se se dea loru de unélta spre a tranti republic'a, atátu ílu intrigara, până ceși dete dimissiunea, dupa care maioritatile alesera în 1873 pe generalu Mac-Mahon, cunoscutu de monarchistu sinceru, inse si omu de onóre, din care cauza partid'a republicana tacu si în locu de a se mai pune la baricade, cu Gambetta în frunte invetiá și indemnă pe poporulu întregu, că se se puna din respoteri pe labóre, pe munca, pe lucr-

rile pacci, se castige barbatesce, seși restaure poterile, se asculte de legi bune rele, cumu voru fi, si se astepte în pace. VEDIENDU INSUȘI POPORULU, CĂ ADMINISTRATIUNEA REPUBLICANA, PRE LANGA CE COSTA MULTU MAI PUCINU DE CĂTA CEA MONARCHICA, APOI TOTUȘI INGRIJESCE TOTU ASIA DE BINE PENTRU SECURITATEA PUBLICA, INSTRUCIUNEA, AGRICULTURA, INDUSTRIA, COMERCIU, CĂ SI ÎN CEA MAI BUNA MONARCHIA, SI CĂ INCERCARILE SOCIALISTICE SI COMUNISTICE DISPARU ÎNDATA-CE MASSELE DE POPORU AU OCUPATIUNE SI CASTIGU BUNU, AU ÎNCEPUTU A SE ÎNPACA BINISIORU CU LIPS'A DE MONARCHU. DE AICI VINE APOI, CĂ NU NUMAI ÎN CAMER'A DEPUTATILORU, CI CHIARU ÎN SENATU, ÎN CARE SUNT 300 DE MEMBRII, LA ALEGERILE DIN URMA AU RESULTATU MAIORITATI REPUBLICANE ÎNPUNETÓRIE. ACUM MONARCHISTILORU LE MAI REMASERA CLERULU SI ARMAT'A, CU ALU CARORU AJUTORIU SPERÁ SE DELATURE FORM'A REPUBLICANA SI SE PROCLAME MONARCHI'A. TRECEMU PRESTE MULTELE INCERCARI SI SCHIMBARI DE MINISTRII ÎN CEI 6 ANI DIN URMA, CĂ SE AJUNGEMU MAI CURENDU LA RESULTATULU DIN URMA. ÎN FRANCI'A ESTE LEGE, CĂ NICI-UNU COMANDANTE SUPERIORE NU PÓTE FUNCTIONÁ LA ACELASIU CORPU DE ARMATA MAI MULTU CĂ TREI ANI, CĂ NU CUMVA SE PRINDA ÎNFLUINTI'A SA RADECINI, SI ÎNTR'O DI SE 'LU VEDI, PRECUMU SE MAI ÎNTEPLASE, STRABATENDU ÎN CAMERE CU BAIONETELE SI ARUNCANDU PE DEPUTATI PE FERESTRII AFARA. MAC-MAHON NU VOIÁ SE EXECUTE ACEA LEGE DICINDU, CĂ PRIN DESELE SCHIMBARI SUFERE SERVITIULU TOCMA ACUMA, CANDU ARMAT'A SE AFLA ÎN MARELE PROCESSU ALU UNEI REORGANISATIUNI RADICALE. LA ALTE SCHIMBARI SE ÎNVOISERA SI ELU SI MINISTRII, DARA LA ACEA UNA, CU NICI-UNU PRETIU, CI DECLARANDU CĂ NU PÓTE LUÁ ASUPR'ÁSI RESPUNDEREA PENTRU URMARI, MAI BINE SE RETRASE. CU ELU SE RETRAGU MAI MULTI COMANDANTI, FIESCE, TOTU MONARCHISTI. DIN ACÉSTA CAUSA UNELE DIARIE GERMANE SI AUSTRIACE SE TEMU, ALTELE DORESCU, CĂ SE REZULTE REVOLUTIUNE OSTASIESCA SANGERÓSA. SE LASAMU INSE CONJECTURELE ACESTE ÎN GRIJ'A MAREI NATIUNI FRANCESE, AI CAREI FII LEGITIMI SUNT SOLDATII SEI, ÉRA NOUE SE NE FIA DE AJUNSU A CONSTATÁ, CĂ REPUBLIC'A ÎN FRANCI'A SE CONSOLIDÁ PRIN O REVOLUTIUNE PACIFICA, CAREI ASEMENEA FÓRTE RARU VEI AFLÁ ÎN TÓTA ISTORI'A POPÓRALORU. SE MAI ADAOGEMU CĂ DE ÎNCHIAIERE, CĂ ACELU POPORU ADMIRABILE SE PARE ADESEA, CĂ SI CUMU AR FI ADORMITU CU TOTULU, SI CĂ AR LASA CĂ SE TAIE CINEVA CHIARU LEMNE PE SPINAREA SA; CANDU COLO, LA MOMENTULU DATU, SE SCUTURA DÎNTR'ODATA CĂ UNU URIASIU CUMPLITU SI ISI SPARGE CU CĂTE O SINGURA LOVITURA CALE NOUA CĂTRA LIBERTATE SI PROGRESU SALUTARIU ÎN TÓTE DIRECTIUNILE.

Statistic'a scóleloru publice din Romani'a pe an. 1876-77.

Scóle primarie rurale. — În anulu scolaru 1876-77, aceste scóle de amendóue secsele au fostu în numeru de 1995, adeca 1195 de baieti, 148 de fete, și 652 mixte cu 1851 invetiatori și 156 institutóre. Totalulu copiiloru din scólele rurale a fostu de 47,630 baieti. 5492 fete. Iudetiulu celu mai bogatu în scóle primarie rurale a fost Argesiuulu cu 117 scóle, și celu mai seracu Ismailulu cu trei. Cu tóte acestea, numerulu celu mare de elevi au fostu în Dolj: 4,594 copii, se celu micu în Ismailu.

Scólele primarie urbane au fostu în numeru de 224, dintre care 134 de baieti cu 19,295 scolaru 110 de fete și cu 8,457 elevi. Personalulu didacticu érá compusu din 347 profesori și 218 profesóre.

Invetiamentulu secundariu. Licee. — În tiera se aflau 7 licee: la Bucuresci 2, la Craiova, la Iasi, Berladu, Botosiani și Bolgrad câte unulu. În tóte au urmatu studiile 1773 externi și 271 bursieri în internatele statului.

Gimnasie au fostu 19: în Bucuresci 3, în Iasi 2 în Pitesci, Bacau, Braila, Buzeu, Galati, Tergoviste Ismailu, Piatra, Focsiani, Ploesci, Romanu, Falticeni Alexandri'a și Giurgiu câte unulu. Numerulu personalulu didacticu a fostu de 148; alu studentiloru de 1956 dintre cari 1576 externi și 251 în internate private Tienendu contu de profesiunea parintiloru acestoru elevi constatámu că 389 au fostu agricultori, 431 comercianti 202 meseriasi, 108 rentieri, 356 functionari, 201 de alte profesioni; 143 de scolaru au fostu orfani.

Seminariile destinate pentru instructiunea bisericésca au fost 9: La Bucuresci 2; Iasi, Curtea de Argesiu Buzeu, Ismailu, Husi, Romanu și Rómniculu Vâlcei, câte unulu. Numerulu eleviloru a fostu în totu de 2925 cu 96 profesori.

Scóle secundarie de fete adeca au fostu în numeru de 9, 3 la Bucuresci, 2 la Iasi, câte un'a la Craiova, Ploesci, Tergulu Jiului și Braila, avendu tóte 659 elevi (305 externe și 354 bursiere) cu 73 profesori și profesóre.

Scóle normale amu avutu 2 la Bucuresci, câte un'a la Iasi, Craiova, Ploesci, Tergulu-Jiului, Berladu cu 358 scolaru și 59 profesori.

Scóle speciale. La Bucuresci, o scóla de musică și declamatiune, de bele-arte, de agricultura, de punct si siosele, de farmacia, de veterinaria, de meserii, scól comerciala și de meserii; în Iasi scóla de musica și declamatie, de bele-arte, a filorlu de militari și de meserii la Craiova, Severinu, Ploesti câte o scóla de meserii la Ploesti o scóla comerciala.

Universitățile în număr de două, la Iassi și București cu câte o facultate de drept, de științe, de literă și filosofie, de medicină ambele cu un număr de 569 studenți și 63 profesori. Acesta e în resumat statistică școlară a anului 1876—77. („Timpulu.“)

Correspondenție particularie ale „Observatoriului“.

— (Din Comitatul Fagarasiului.) Au trebuit se treacă unu timp de trei ani, că se fă aruncați din țară comunei Fagarasiu preste 15 mii fl. v. a., pentru că regimul și organele sale se vîna la convingere, cumca Școlă magiara de statu din Fagarasiu — Asia după cum fî ea organizată cu limbă propunerii exclusiv magiara, nu va corespunde misiunii sale.

Nici limbă, nici religie noastră nu se află între obiectele de învățămînt. Acea școlă este însă înființată expresu pentru românii din acestu Comitat!! Nu e gluma, căci chiar inspectorele de școlă și alți magiari fruntași au recunoscutu expresu această intenție.

Scurtu acea școlă, care se susține din averea proprie a Comunei Fagarasiu, are de scopu recunoscutu de a magiarisă pe românii din Comitatul Fagarasiului. În primul an al existenței sale s'au prezentat 15—20 de băiați romani din comitat; dară ce se vede — învățacelu și învățatoriu ne potenduse întielege unulu cu altulu, la finea anului rezultatulu fiindu nulu, tempulu și speșele perdate, jumătate din acei băiații au parasitu școlă. În alu 3-lea anu școlasticu, adeca în acestu prezentu nu se află de catu, 3 dicu trei școlari romani, dintre sași nu se află nici-unulu; copii de unguru înca sunt pucini, avendu ei școlă lor confesională bine organizată sub îngrijirea intelgentulu și energiculu loru popa.

În totalu numeru băiaților și alu fetitelor în tôte 4 clasele nu trece preste 25, dară chiar și numai atăția, cu tendința de a se înputina și mai tare.

La astfelu de stare de lucru cere inspectorulu școlariu cum s'a vedutu în „Kelet“ și se vaieta în raportulu seu catra regimul, ca școlă din Fagarasiu nu corespunde misiunii sale civilizatoare (de magiarisare); deci cere reforme.

Ce reforme? Crede cineva, că dora reforme în sensu adeverat de cultura? De parte de Asia ceva.

Cere și s'a esoperatu numirea unui învățatoriu romanu de limbă magiara. Acestu romanu care este numitu — cum amu întelesu, în persóna Vicariulu Alexandru Micu, cu leafa de băjocura și urgia, de 200 fl. catu are celu mai miserabilu dascalu din atare Comuna sarmana. De va primi, va avea grea sarcina și grea răspundere, ca-că tóta misiunea civilizatoare sta a cum pre umerii lui.

Adeverat că se cere grea pelitiă pe ochii unui omu cu minte sanatoșă spre a nu vedea, că cu mesuri de aceste „civilizatoare“ omenii fanatici, nu numai că nu voru ajunge la scopu, ci din contra, mai adancu ne răscesc animă și prin urmare ne silescu chiaru ei a ne departa, considerandui că pre inamicii noștri, cari voiescu a ne desbracă de limba și de nationalitate. Au nu este o curată băjocura, a înființată în midiuloculu a 80 mii romani o școlă cu banii unei comune, din care romani facu 1/3 parte; dar limbă și religie loră se fă eschisa? Au nu este și mai mare băjocura a numi unu romanu de dascalu cu leafa catu are unu vacariu în ore-care Comuna mai maricică, și nice nu că se propuna limbă română, ci limbă magyara. Nu se cere nici unu dăra de profetu pentru a prevedea că și această mesura „civilizatoare“ nu va avea mai multu rezultat de catu celea anterioră, ca-că intențiunea totu aceia este, adeca magiarisarea.

Nu ne veti magiarisa în veci! căci o națiune care 'și are limbă, literatură și istorie proprie natională, nu se pôte desnacionalisă!

Ne dore forte, că în locu de a ne apropiă în facia pericolulu ce ne amenința pre ambele națiuni, tendințele de magiarisare sapa între noi abisulu totu mai adancu, și dacă națiunea magiara nu se folosese de ocaziune adă cându înca are puterea în mână spre a ne dá dovede de incredere, spre a ne face posibilă apropierea unii de alții, me temu că ea de diua de mane nu va mai dispune, și pericolulu va fi comunu.*)

Sciri diverse.

— (Balulu juristiloru.) Între tôte balurile ce se dau în decursulu carnavalulu aici în Sibiiu, balulu juristiloru s'au bucuratu în totdeun'a, ba potemu dice că traditionalu de celu mai frumos și meritatu renume, fiindu unulu din balurile cele mai elegante și distinse. Spre laudă comitetulu arangeatoru, ne simțim datori a recunoșce fara nici'o rezerva, ca și de astadata balulu juristiloru a corespunsu într'u tôte, asteptariloru avute și că au satisfacutu pe deplinu chiaru criticele celei mai severe. Sal'a dela hotelulu „Imperatul romanu“, unde s'au datu balulu, a fostu frumosu decorata cu girlande înpletite din ramurele de bradu, presarate cu rose de diferite colori. Aceste girlande esalau unu prea placutu și înbetatoru parfumulu de bradu, care făcea pe publicu seși aduca aminte de codrii acoperiti cu bradi și de paduri

*) Scirea că dn. parochu, protopopu și vicariu gr.-cath. din Fagarasiu ar fi primitu acelu postu de sarantocu, noue ni se pare că unu visu. Las' că unu vicariu de Fagarasiu în timpulu nostru este ocupatu preste mesura cu afacerile oficiulu seu bisericescu triplu și cu inspectarea școliloru confesionali, — dară apoi acelu postuletulu de 200 fl. deroga pozițiunei sale de vicariu alu mitropolitulu de Alba-Iulia. Dară dotatiunea de vicariu va fi subțire? Nu scimu; ne permitemu înse a întrebă cu totu respectulu, că ore Blasiulu nu mai are nicairi 200 fl de prisosu? Not'a Red. Obs.

stufosă, precum și de frumoșele ore petrecute în natură liberă în decursulu verei trecute. Cate dulci și placute suveniri nu se voru fi redesteptatu și inprospetatu în decursulu balulu, la vederea acelor girlande și la inspirarea acelu veritabilu parfumulu de bradu? În frontulu salei se vedea portretulu de marime naturală alu Majestății Sale Imperatului, era în dréptă acela alu marei imperatese Mari'a Teresia și în stengă acela alu dieitiei dreptății Themis, cu ochii legati, ținendu în mână atribuțele ei, adeca spad'a și balantia dreptății.

Îndata la începutulu balulu între publiculu ce inundă sal'a din ce în ce mai tare, se vorbea cu unu tonu dorerosu, ca acesta este ultimulu balu de adio alu juristiloru din Sibiiu, de orece ministeriulu ungurescu ar fi avendu de cugetu se desfintiedie facultatea de dreptu de aici. Nu scimu într'u catu aceste vorbe sunt fundate seu nu, dară totu ce dorim este, că ele se nu se adevéscă.

Atmosferă ce a domnit în totu decursulu balulu a fostu forte senină, parfumată și înbetătoare Asia, ca ea ar fi fostu în stare se electrisedie chiaru și pe cei mai înaintati în etate. Și nici ca se potea altfelu. Ar fi trebuitu cineva se fă din marmora seu bronzu, ori se apartiena școlii filosofice a anticiloru stoici, a caroru măsima era: se nu admiri nemicu, pentru că se remana nemiscatu și neînpressionatu, aflandu-se în mijloculu acelor toalete elegante în adeveratulu întielesu alu cuventulu, care nu întrebă și nu afisiédia catu a costatu cutare și cutare toaleta, ci cauta că ea se fă gatită cu gustu, simplă și bine croită. Dară ce se dicemu despre purtătoarele acelor toalete? Pentru că fantasi'a se nu ne duca prea departe, ne vomu margini a dice, ca din midiuloculu acelor dine ori cine ar fi potutu reinstalá divinitățile mitologice ale Olimpulu de antică memoria. Ori în ce parte iti îndreptai privirile, poteai descoperi ființe gingășie și mlădișe de Silfide și Sirene, de Psiche și Gratii fermecătoare că florile campulu și poetice că unu visu de primavéra; totu printre ele poteai vedea: aci severulu profilu alu unei Juno, colo bustulu classicu alu unei Diane și érași din cōce visatorii și profundii ochi catifelati ai Minervei. Dară se ne oprimu aci cu enumerarea, deca nu voiti se ve facemu unu întregu cursu de mitologia.

Aruncandu-ne privirile noastre incantate și asupra publiculu din galeria, ceea ce eramu datori a o face în calitatea noastră de observatori conscientiosi, descoperiramu cateva ființe nu mai pucinu frumoșe, gratioșe și dragalășie că și surorile ce sburau pe luciulu parchetelor. Multu forte multi, între cari ne numeram și noi, ar fi doritu se le vedea mai bucurosu descindendu josu din înaltătele regiuni ale galeriei, pentru că cu presentia loră se maréscă splendoră și lustrulu publiculu ce se află la picioarele lor. În catu pentru aceia și acelea, care seu n'au voitu seu n'au potutu participá la acestu balu frumosu din tôte punctele de vedere, apoi n'avemu alt'a de disu, decatu că au fostu și de aceia, cari le au simțitu absentia Asia, cum simte cineva lips'a unei rose, a acestei regine din imperiulu floriloru, din midiuloculu unui buchetu, fă elu ori-catu de frumosu și bine arangeatu, fara că inse se voim a dice prin această, ca n'au fostu destule rose la balulu juristiloru. Se nu uitamu înse, că roz'a este acea flōre care numera cele mai multe varietati, din tôte florile cunoscutu pana acuma. Celu pucinu Asia dicu cei ce se ocupa cu botanică specială a floriloru. Ve rogamu se-i întrebati pe ei, deca avemu dreptate seu nu.

Dantiulu, care dela începutu a fostu forte animatu, au duratu cu o verva din ce în ce crescendă până aprōpe la 5 ore din di. Între altele, de catra acea parte a numerosulu publicu, care era de nationalitate română, s'au jucatu și Roman'a, despre care din partea ne-romaniloru amu auditu esprimandu-se pareri forte favorabile.

— (Productiune musicală.) „Reuniunea română de cântari din Sibiiu“, constituită în modu provisoriu, până la întărirea statutelor ei din partea înaltulu ministeriu ungurescu din B.-Pest'a, va arangea în 9 Februaru st. n. a. c. o Productiune musicală în sal'a noului edificiu alu societății de muzică (Musik-Vereins-Gebäude) aflatoriu pe Pamentulu micu Nr. 2.

Programulu după care va decurge acea productiune este urmatoriu: I. a) „Rogaciunea Romanului“, coru de Humpel. b) „În crângu“, coru de F. Mendelssohn-Bartholdy. II. „Nocturno“ pentru piano de Th. Döhler. III. „Doru de calatorie“, de V. Alecsandri, muzică de A. Cohen, cantatu solo. IV. a) „Reîntorcerea victorioșă“, coru de H. Bianchi. b) „Hor'a Severinului“, coru de L. Wiest. V. Terzett din operă „Fidelio“, de L. van Beethoven. VI. Fantasie după motive din operă „Traviata“, de H. Alard. VII. Trei coruri și arie din melodramulu „Preciosa“, de C. M. Weber. — Începutulu va fi la 7 ore precisu.

Prin această membrii reuniunii sunt invitați a luă parte la această productiune, era aceia cari dorescu

a se înscrie de aci înainte, bine-voiescă a se însinua la cassierulu reuniunii d-lu Romulus Petricu.

Bilete de intrare se voru distribui Vineri în 7 și Dumineca în 9 Februaru st. n. dela 3—5 ore p. m. în sal'a „Asociațiunei transilvane pentru literatură și cultură poporulu romanu“, stradă Cisnădiei Nr. 7, unde se potu face și înscrierile nouiloru membrii.

Încependu cu 1 Ianuariu a. c. membrii ajutatori solvescu o tacsă de câte 1 fl. de persóna pentru făcare patrariu de anu.

Directiunea.

Din parte-ne nu ne indoim, ca luminat'a și generos'a inteligentia din locu, iubitoru de progresulu națiunei române, fă elu pe ori ce terenu, nu va pregetă nici de astadata a răspunde cu tóta buna-vointă și liberalitatea cunoscută, la apelulu ce i se face prin liniile de mai susu, în numele junei și nascēndei reuniuni române de cântari din locu, care prin productiunea anunțată voiesce a probă ca și romanulu pôte și scie se se-si cultive innascutele sale calități musicale, numai se i se dea ocaziune și se aiba midiulōcele necesare de a o potea face. Jun'a reuniune contésă deci atātu pe spriginulu morale, catu și materiale alu onor. publicu romanu din locu și giuru, care suntemu convinsi ca nu va voi se remana înapoia conlocuitoriloru sași și magiari, ale caroru reuniuni de cântari se bucura de unu progresu și succesu catu se pôte de frumosu. Muzic'a este un'a din cele mai frumoșe și mai sublimu arte, care au contribuit în toti timpii pentru innobilitarea animei și a moravuriloru tuturoru poporiloru; bă ce este mai multu, ea cu dreptu cuventu se pôte consideră că unulu din acele criterii caracteristice ce serveșce de mesuratoriulu alu gradulu de cultură și civilizatiune la care au ajunsu unu poporu seu o națiune. Și apoi de multu marele Gōthe a disu:

„Wer nicht liebt: Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein lebenslang!“

P. S. Acei domni seu dōmne, care din erōre nu voru fi primitu invitatiuni, sunt rogati a consideră publicatiunea din diariulu acesta și din „Telegrafulu romanu“ că invitatiune făcută la persóna făcaruia în parte.

— (Balulu „Reuniunii Femeiloru Române“ din Brasiova) se va dá Domineca în 28 Ianuariu (9 Februaru) a. c. în frumos'a și spaciōșă sala a Hotelulu „Nr. I“.

— (Unu balu) în favorulu bisericei gr.-cath. din locu se va arangea în 9 Februaru a. c. st. n. în Gherl'a. Invitariile la acelu balu se făcra din partea d-lor: Andreiu Antonu, presiedinte; Iosifu Popu, casariu; Gregoriu Stetiu, Vasiliu Suciu, Ioanu Popu, Macaveiu Popu și Iosifu Popu jun. că membrii arangeatori și de cătra d-nii: Georgiu Baldi, Martinu Campianu, Teodoru Campianu, Vasiliu Copindeanu și Georgiu Lazaru că membrii ai comitetulu.

— (Siedinti'a publică.) Corpulu învățatorescu din opidulu Resinari de langa Sibiiu au ținutu în 2 Februaru a. c. o siedintia publică în edificiuulu școlaru de acolo, alu carei scopu a fostu spre folosulu bibliotecei școlii confesionale din acelu opidu.

Programulu siedintiei a fostu urmatoriu:

1. „Destéptate Române“, marsiu nationalu, executatu de corulu școlariu. 2. Cuventare de deschidere, rostita de direct. J. Metiu. 3. „Od'a ostasilorulu romani“, poesie de V. Alecsandri, declamata de S. Secarea. 4. „Nu me uită“, poesie de . . . cantată solo de domnișor'a A. Bratu. 5. „Despre educatiune“, dissertatiune de P. Simtionu. 6. „Resbunarea siōreciloru seu mōrtea lui Sionu“, poesie de Alecsandrescu, declamata de Jos. Goga. 7. „Diorile frumoșe“, poesie de . . . cantată de corulu școlariu.

Dorim din sufletu, că întreprinderea prea laudabilă a onor. Corpulu învățatorescu din Resinari se fi avutu succesulu ce ilu merita și că se afe imitatori și în alte parti ale multu cercatei noastre țieri locuite de romani.

— (Midiulōce preservative în contra ciumei.) Diariulu umoristicu-satiricu „Figaro“ din Vien'a în numerulu seu din urma recomandă următoarele: 1-o Tractatul dela Berlinu se se puna la fum, pentru că se se afume bine, ținendu în elu prea multe provenientie rusesce, 2-o Domni diplomati se fă închisi într'unu localu de carantina corespundietoriu, că se nu mai pōta inportă și alte tractate că celu dela Berlinu și 3-o Se se traga unu cordonu hermeticu în contra ciumei în giurulu tuturoru acelor'a cari provōca resbele și aducu necazuri și miserii asupra poporiloru.

— (Catu pôte costă unu procesu de divortiu.) Ducele de Beaufremont se află de mai multi ani în procesu de divortiu cu soci'a sa, care se casatorise în Dresd'a cu principele romanu Bibescu,

dar' tribunalele franceze au invalidatú acésta casatorie. Unu diariu francezu si-a luatú ostenáda de a face socotéla aceluí procesu si a ajunsu la resultatulu, ca elu pana acuma au costatu nici mai multu si nici mai pu- cinu de catu 711.000 franci. Câte parechi june nu s'aru fi potutu casatori, parechi pe care seraci'a le tiene divortiate, prin acésta suma enorma, care s'au chieluitu pentru cá numai o singura parechie se fia divortiatá. Catu de neesplicabile sunt adesea capriciele sórtei!

— (Patru gemeni.) Din comun'a Giemelci- siu ni se scrie, ca acolo in 5 Ianuaru a. c. femeiea unui sermanu dileriu a nascutu patru gemeni, adeca: 3 baieti si 1 baiéta, cari pre langa tóte impregiurarile de- stulu de esceptionalei loru nasceri, s'au afatu mari si bine desvoltati. Mam'a loru traiesce, éra cei 4 gemeni au muritu la vre-o 5 dile dupa nascerea loru. Onor. d. corespondente, care ne relatéda despre acestu jocu alu naturei, ne mai spune, ca totu in comun'a aceea s'au mai intemplatu in anulu acesta se se nasca in vreo 3 casuri gemeni. Se pare, adaoge densulu, cá si candu natur'a ar voi se restitué daun'a, respective per- derea ce 'i-o a causatu sterilitatea si morburile aniloru trecuti.

Cestiuni literarie romanesci discutate in diarie de alte limbi.

(Urmare si fine.)

Cu voi'a buniloru lectori ne inplinu promissiunea data in Nr. precedente de a reproduce aci câteva exemple din limb'a germana asia precum se vorbesce, adesea se si scrie, in diverse provincii si regiuni locuite de ger- mani. A citá modelle de dialectologia germana din tóte provinciile, ar fi a implé cu ele câteva cóle si a pune la prea mare proba patienti'a publiculu nostru. Preste acésta noi nu ne mesuramu cu marii philologi, ale caroru caciule cumpanescu pe urechia de mult'a sciintia ce le fumega din capu, cá si odenóra aburii de vinu din capulu lui Michailu Apaffy. Vomu luá mai antaiu cá de mustra unele felicitatiuni dela anulu nou din subur- biele Vienei, dupa care vomu trece la altele, buna-óra de pre la Berlinu si de airea, lasandu apoi cá se le descurce si traduca lectorii cari cunoscu limb'a germana cultivata.

„Meine Herren!

Wieder stengan mir an aner Schwell'n von an neich'n Jahr. Und wier der grosse Schüller, der Tüchter, den's eh künna (Stimme: Na, den künna mir nit.) Nit? Nacher schamens Ihnen, mi hat mein Buar mit dem Herrn bekannt g'macht, und i muss Ehna sag'n, all'n Respect, 's is a Tüchter, zu dem m'r Herr Oberleitnant sag'n muss, trotzdem er nur a Mültär-Doctor g'wes'n sein soll. Also der Schüller sagt: Die Bösen san m'r los, der Böse is herent'n blieb'n. Grad so sag'n m'r a vom neich'n Jahr, 's alti san mir los, dö Alti is uns blieb'n. Gott tröst uns! Meine Herrn, ich möcht Ihna wieder a Rundumundschau spendir'n und af's varangane Jahr an Rückblicher übrihau'n. Herentgeg'n blick'n mir scho sider a zehn Jahr! übri und's nutzt nix, denn 's bleibt do ewig beim Alt'n. Dadergeg'n lasst sie nix mach'n. Bleib'n mir alser a die Alt'n, derhalt'n mir unser honett's demarkradisch's Prinzip, tauch'n mir in'ten alten Jahr dös sozialdemarkradische G'lumpert abi, lass'n mir 's neiche Jahr hochleb'n und — Schani, reib glei drei Liter umi — fudir'n mir uns a für die Zukunft unser schönstes Varatrau'n, weil der Mensch a Prinzip ham muss. Nar heiter!

Die Bürgersfrau (ihren Sohn schopfbeutelnd):

Schani, ewi mit'n Zigarri im Maul carambolir'n, thut ka Guts. Da seh her, der Kronprinz Rudolf is do a Kronprinz, der's gottlob nit nothwendig hat, und do hat er was Rechts g'lernt. Derfst di schamen!

Nandl-Wildauer †.

Waat höre ich? Det süsse „Nandl“ liess Vom jrausen Tode sich entführen? Oh, Stritzow, welch' ein bitter Wort, Det wirst De Dir wohl nich notiren.

Det „Nandl“ todt, das so jraziöse „s'Versprechen hinter'm Heerd“ jegeben? Nu, Stritzow, sag' der Welt Adjes — Nu wirst De ooch nich lang mehr leben.

Stritzow.

Böscheudönör Wunsch.

Nacdem wir heuör Mürkür, dön Gott döer Dübö, züm Jahrörögöntön bökommön, möcht üch ühm büttön, ob er üns nücht dü beu uns gögönwörtüg noch ümmör hörschöndön Vörhölnüssö, von wölichön man mü't Röcht sagön kann, dass sü üns göstöhlon wördön könnötön, stöhlon möchte.

Dör stillö Beobachtör.

Der Berliner in Frankfurt.

Wurstelbub': „Heisse Frankfurter!“ — Berliner: „Wat kümmert det mir, dat Sie Frankfurter heessen?!“ (cá la Berlinu.)

Fiindu-cá ajunseramu cá se innotamu in dialecto- logia, reflectamu aci pe scurtu, cá de si poporulu ma- giaru abia numera 5 milióne de suflete, are si elu unele jargóne, de exemplu precum alu asia numitiloru Paloczok din Ungari'a, cu „piribék“, martalocz si alte curiositati de ale loru, si cá chiaru intre classile culti- vate limb'a magiara nu se vorbesce totu intr'o forma. Mai puneti apoi si pe secuii nostrii din Transilvani'a, cari sunt totu magiari, cá se stea de vorba cu magiarii de pre intinsele puste (steppe) ale Ungariei, se'i as- cultati, si cá ómeni seriosi se nu rideti. In fine luati din ei câte 100 de mii la unu locu si se le cititi din Monitoru („Közlöny“) dela B.-Pest'a ordonantie ministe- riali, legi dietali moderne, articlii din diarie, sau ori-ce veti voi, si'i intrebati apoi, ce si cátu au intielesu din ele. Sau daca ve mai place, se'i intrebati ce au alesu ei, buna-óra din conversatiunea lui „nagyásagos“ Mokány Berczy, imitatu in Borszem Janko, candu dice: „Nagysám, mennek iringálni és slájfolni. Andungos irzisekkel níztem le a nipsigre. Mihánst észre vettem, mondám, bárcsak jégezipová fanna, ha nem csimpajkozok kezembem és szüntelen csemcseg. O ont mondott a mi nem vot, és én elkajáttam magamat. Meg nem degleszteni.

In alte parti éراسي: Jancsi te, erigy a gregyi- nába, hozzál csápát, csináljak la tát-to gye munkaré.

Curmamu aci conversatiunea nóstra literaria cu „Herm. Zeitung“ si cu bravulu seu corespondente, inse numai cá se dámu locu altoru lucrari venite din afara. Dupace voru esi acelea, ne vomu întorce éراسي la ce- stiunea traducerei din nou a cartiloru nóstre rituali, cum si la alte cestiuni philologice, a caroru deslegare si limpedire definitiva au ajunsu a fi ardiétoria.

Post'a redactiunei.

Brasiovu, 27 Ian. „Cért'a pentru plapoma“. Nu aici, la Cocosiu-rosiu cu ea. — Candu vreedata Bla- siulu a cerutu unu cruceriu frantu de acolo?

Alb'a-Iuli'a, 19 Ian., Gherl'a, Beiusiu, 1 Febr. St. Nicolau-mare, 30 Ian., Clusiu, 3 Febr. Se va respunde prin posta.

Giemelcisiu, 29 Ian. S'a pusu in lucrare. Cátu mai curendu.

Ródn'a, fóra data. Bine. Pinticu, 2 Febr. Curatu asia. Uríta tradare, si apoi toema „acuma!“

Vien'a, 28 Ian. Nu la diarie, la tribunalu, cá se invetie minte.

Bucuresci, fóra data. On. Directiune a Moni- torului nu afa cu cale a descinde din inaltimea sa pana la noi, pare cá ar dá resolutiuni scrise pe genunchiu.

Alibunaru, in Banatu, 1 Ian. Repetimu, cá de creditu nu póte fi vorb'a fóra ruina sigura.

Iassi, 11 Ian. n. S'au regulatu tóte defectele vechi; aveti se regulati si DV.

Craiov'a, 15/27. Numai se nu fia prea tardiu. Bucuresci, 30 Ian. librari'a Szöllösy. De ce nu scrieti ambele nume ale ddloru abonati?

Tecuciu, 14/26 Ian. Vati scumpitu a lipi 5 centesime pe cart'a post. si ne pedepsira aici cu porto patratu.

La mai multi domni. Mai sunt 140 de exemplarie complete dela 1/13 Ianuaru, cá se in- destulamú cererile noiloru dd. abonati.

Pretiuurile cerealielor

si altoru obiecte de traiu au fostu la

4 Februariu in Sibiiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitr	fl. 5.30—6.10
Grâu, amestecatú	1 „	4.40—5.—
Secara	1 „	3.60—4.—
Papusiou	1 „	2.80—3.20
Ordiu	1 „	4.—
Ovesu	1 „	1.70—2.10
Cartofi	1 „	1.50—2.—
Mazare	1 „	5.—
Linte	1 „	10.—
Fasole	1 „	5.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	35.—
Untura (unsóre topita)	50 „	28.—
Carne de vita	1 „	35—44
Oua 10 de	1 „	—25

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 4 Februariu

Galbinii imperat. de auru	fl. 5.55 cr.
Moneta de 20 franci	9.33 „
Imperialu rusescu	9.30 „
Moneta germana de 100 marce	57.65 „
Sovereigns englesi	12.— „
Lira turcesca	11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	100.— „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

30 Ianuaru.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l. 99.25 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	100.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	97.75 „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	91.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	83.75 „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	96.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	176.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	31.75 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	82.50 „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	190.— „
Romania. Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	88.— „

Nr. 56 ex 1879.

(61) 1—3

Publicatiune.

Se aduce la cunoscintia publica, cá scal- dele minerale din Sangiorgiu*) se esaren- deaza prin licitatiune publica pe 5 ani si anume: din 1-ma Martie 1879 pana la finea lui Decembre 1883.

Licitatiunea se va tienea in opidulu Sangiorgiu in 15 Fauru 1879 st. n. ante- merediane la 10 óre. Pretiulu eschiamarei pe anu e 800 fl. v. a.

Licitantele are a depune, spre a potea licitá — vadiulu de 10 % alu pretiului eschiamarei, la Primari'a opidana din locu.

Oferte sigilate, timbrate si provediute cu vadiulu prescisu, se primescu pana in 14 Fauru a. c.

Conditiiunile de licitatiune se potú vedea in cancelari'a opidana din Sangiorgiu.

Sangiorgiu, in 22 Ianuaru 1879.

Primari'a opidana.

*) Aprópe de Nasaudu, cá-ci comune cu nume St. Giorgiu se afla in Transilvani'a 9.

!Unu maieru de vendiare!

Unu maieru in Sibiiu, in positiune fórté favorabila, provediutu cu mai multe locuintie, edificii economice, gradina si fenatiu, se vinde din mana libera. Informa- tiuni se potú luá dela: Dr. Aureliu Isacu, advocatu in Clusiu. (60) 2—5

antiarthritica si antirheumatica alui WILHELM

curatitóre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cá singurulu midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1868.	Probata de- finitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. asse- curata contra falsificárii. Vien'a, 28 martie 1871.
--	---	---

The'a acést'a curatia organismulu intregu, strabate pártile intregulu corpu si folosindu-o cá beutura departéza dintr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfecta a arthritei, reumatismului, bóla englezése, si a altoru bóle invecchite incurabili, ale raneloru, cari puroiéza ne 'ncetatu, ale bóleloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trupu si in fácia, ale peteloru, bubeloru si- philitice.

The'a acést'a au produsu rezultate fórté favorabili mai alesu in inflaturi de ficatu si de splina, cum si in greutáti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de uda, polu- tiuni, impotentie, scurgeri la femei etc. Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, in- flatur'a ghinduriloru se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promo- vatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am éراسي trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am comperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu excellentu „the'a anti- arthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curati- tóre de sanga“ m'am convinsu de ajunsu de minu- natulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plátii prin posta.

Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiu fi cunoscutu mai nainte poterea vin- decatóre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiu fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiu fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetátií mele. Pan' acum am trasu acestu midí- locu nepretiiutu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu întórcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu

Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstern, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tóta stim'a

Florian Haselsteiner, Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmá continuarea epistoleloru de recunoscintia, fiindu preste potiintia a le publicá dintr'odata pe tóte.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiéscá a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificári.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se póte trage numá din prim'a fabricatiune internatiunala antiarthritica, anti- rheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depozitele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatu 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea anti- arthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:

- Sabiiu la Frid. Thallmayer, comerciante.
- Abrud: F. Tones & Comp.
- Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz, Dietrich & Fleischer.
- Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.
- Orastia: Carol Reckert, apotecariu.
- Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.
- Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu.
- Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecarin.
- Lechintia: Friedr. Scheint, apotecariu.
- Feldióra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.
- Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu.
- Osiorheiu: Max Bucher.
- Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu.
- Baia mare: I. Horacek, apotecariu.
- Aidu: August Binder, apotecariu.
- Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.
- Romanu (Moldova): Josef Dannffy, apotecariu.
- Sedisióra: Josef B. Teutsch, comerciante.
- Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.
- Huniadóra: Fried. Acker, apotecariu.
- Ros'a: Ludw. Moldovan, apotecariu.
- Ocn'a (I. Sabiiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.

(23) 30